

S P E L E O L O G I C K Ý K L U B v B R N Ě, Těsnohlídkova 10.

V Ý R O Č N Í Z P R Á V A

S p e l e o l o g i c k é h o k l u b u v B r n ě

z a r o k 1958.

Výbor Speleologického klubu předstupuje před svoje členstvo se zprávou o činnosti klubu za uplynulý čtrnáctý rok existence Speleologického klubu. Byl to rok, více než roky předešlé, pilné práce většiny činných členů a to jak na poli průzkumném, tak i na poli organizačním. Bylo dosaženo několika významných úspěchů, o nichž bude podrobněji pojednáno dále.

1/ Činnost organizační :

Spolupráce klubu s ČSAV prostřednictvím Krasové komise byla v roce 1958 obnovena. Byla v hrubých rysech stanovena struktura komise a forma spolupráce. V užším výboru krasové komise zastupuje zájmy klubu jeho předseda.

Po dalších jednáních s ČSAV a ministerstvem kultury bylo rozhodnuto, že Československý Kras bude dále vydávat akademie ve formě ročenky. Otázka časopisu pro náš klub tím zůstala nevyřešena.

Spolupráce se závodními kroužky probíhala i v roce 1958 úspěšně. Zvláště v prvním pololetí uplynulého roku byla podniknuta řada společných exkursí, hlavně do Rudického propadání a Býčí skály. Mimo to bylo uskutečněno několik odborných přednášek.

Na podzim loňského roku bylo započato s pravidelným svoláváním členských schůzí, na jejichž programu byly mimo informativních zpráv odborné přednášky zaměřené hlavně na témata pro jeskynáře - začátečníky.

V průběhu minulého roku byla provedena revize členského seznamu. Výbor si zvláště všímal členů, kteří se neúčastní průzkumné ani organizační práce klubu. Tito členové, kteří tvořili většinu t.zv. "papírových členů" byli dotázáni, zda mají o práci v Krasu v rámci Speleologického klubu zájem. Většina dotázaných zájem neprojevila, byli tedy z členského seznamu vyškrtnuti, což jim bylo oznámeno. Ke dni 31.12.1958 měl Speleologický klub celkem 213 členů.

2/ Vlastní činnost průzkumná :

V severní části Moravského Krasu pracovalo se na několika pracovištích :

Ve S l o u p s k o - š o š ů v s k é m jeskyním bludišti bylo za pomoci vojenské jednotky vyzkoušeno použití krátkovlnných vysílaček a přijímačů pro spojení na větší vzdálenosti. Spojení bylo navázáno i na vzdálenost několika km uvnitř jeskyně.

Do propastovité jeskyně V i n š u l k y v Pustém žlebu obj. 11. srpna 1957 byly podniknuty dvě pracovní exkurse. Částečně se podařilo proniknout níže.

Do jeskyně Ř e č i š t ě bylo podniknuto 17 pracovních a studijních exkursí. Práce na konci jeskyně byly ztíženy nedostatkem vzduchu tak, že se proniklo asi jen 5 m do předu. Ve Sloupové síni proniknuto do vyššího patra, kde jsou všechny krápníkové útvary i stěny silně rozleptány. Protože v této jeskyni se dalo pracovat vždy jen krátkou dobu, byl zbytek času věnován pracem v nedaleké důležité jeskyni Konského spádu.

U J a v o r a, kde se podařilo uvolnit úzkou chodbičku do hloubky a obejít tak dříve velmi těsnou úžinu. Další práce zde budou ztěžovány úžinami.

V sousední jeskyni U J e d l e, která s předešlou pravděpodobně souvisí, bylo odpracováno 28 polodenních pracovních směn. Dosaženo bylo hloubky 10 m, při čemž byl odkrýván skoro celý profil této studnovité, štěrky a písky ucpané propásky. Ve směru teoretického pokračování nachází se ve vzdálenosti asi 120 m závrt Barbora.

Zvýšená pozornost byla věnována v uplynulém roce propasti M a c o š e. V jarních měsících bylo slézáno k některým otvorům v severovýchodní stěně Macochy. Navštívěny tak byly některé nové jeskyně. Současně s těmito výzkumy byly prováděny měřicí a sondovací práce v jeskyni P o d m ů s t k e m, kde se podařilo proniknout do komínů mezi spoustami zřícených balvanů. V sousední jeskyni S e v e r o v ý c h o d n í proniknuto po přemístění balvanů a nánosů příkře skloněnou chodbou asi 8 m daleko.

Obě jeskyně určeny jako nejprůhodnější pro možnost proniknout za Macochu. Dále byla provedena sonda v dosud nepojmenované jeskyni ve stěně Macochy asi 45 m vysoko nad jeskyněmi Cervíkovými. V této jeskyni s klesajícím profilem směrem do masivu byly nalezeny drobné šterky a světlé písky.

V J a l o v é m k o r y t ě a hlavně v syfonech jeskyní C e r v í k o v ý c h byla zahájena řada potapěčských sestupů do obou syfonů. Byl zjištěn směr přítoku i charakter zaplavených chodeb. Nejdále se podařilo proniknout asi 40 m za "Druhý syfon". Těchto prací se zúčastnili i nečlenové klubu. Výzkum byl podporován správou Moravského Krasu.

P u s t ý m Ž l e b e m od výtoku Punkvy k jeskyním v K o n s k é m s p á d u byl proveden nivelační tah. Při dně žlebu stabilisováno několik pevných bodů.

Ve střední části Moravského Krasu soustředily se hlavní výzkumné práce na řešení problémů podzemního toku Jedovnického potoka mezi R u d í c k ý m p r o p a d á n í m a B ý č í s k á l o u. V propadání bylo objeveno v noci z 11. na 12. ledna pokračování chodeb. Podařilo se obejít konečný syfon horními patry. Další úspěšné exkurse, kdy byla postupně objevována další pokračování následovaly z 18. na 19. ledna a 14. na 15. června. Současně byly jeskyně zaměřeny, provedena fotodokumentace, barvící experimenty, teplotní měření a započata nivelační měření. Detailní zprávy o těchto výzkumech přinášel denní tisk.

V B ý č í s k á l e v hlavním pracovišti Speleologického kroužku ZK ROH Adamovských strojíren, bylo pracováno v prostorách Kanonu, ve Vysokém komíně, v Horolezecké chodbě.

Dále byly podniknuty výstupy do puklin "Na rozvodí". Řada dalších akcí /práce na lan. žebřících, fotografování, záchrana na stalaktitu z Barové jesk., exkurse pro veřejnost, exkurse do Rudického propadání pro členy/ doplňovaly činnost kroužku. Svépomocí postavená výzkumná stanice u Býčí skály usnadní další práce v této důležité jeskyni.

V jeskyni B a r o v é pracoval kroužek VUT. V poslední době se zaměřil hlavně na úpravu vchodu za účelem uzavření jeskyně.

V jeskyni J e s t ř e b í s k á l a pokračováno v pracích započatých v letech 1956-1957. Výsledkem prací bylo objevení členitých chodeb sestupného charakteru. Další práce byly soustředěny na okolí jeskyně. Byly objeveny dvě menší jeskyně /č. 31a, č. 32a/ Pořízeny plány jeskyněk a okolí. Z prací byly pořízeny dokumentární fotografie.

V jeskyni A e s k u l a p k a bylo prováděno rozšiřování vstupní chodby za účelem usnadnění dalších prací, které budou v r . 1958 rozšířeny.

V jižní části Moravského Krasu soustředily se hlavní práce v O c h o z s k é j e s k y n i a okolí. Podniknuto 38 exkursí. Bylo pokračováno v průzkumu komínů, při čemž byl slezen komín na začátku Hlavního domu, za Nouackhovým syfonem, u Sedmičky a komín v Zadní kapli. V chodbě Zácclonkové byl dále prokopán nánosový syfon. Pro lepší přístup do Zadní kaple bylo během několika exkursí sníženo řečiště před Křížovým syfonem v Nové Ochozské. V propasti Pěťadvacítce bylo rozstřeleno skalní žebro a postoupeno o 4m dále do malé sínky, z níž vycházející pokračující chodbička je silně zahliněna. Byly zaznamenávány vodní stavy, teplotní měření, prováděna fotodokumentace a několik pokusných filmových záběrů.

V jeskyni M á j o v é bylo pokračováno v odstraňování ssutového materiálu, pod nímž bylo nalezeno několik kostí.

Jeskyně K á l n i č k a, kam byly podniknuty 4 exkurse, poskytla větší množství kostí, pravděpodobně z Wl. Dále zde byly znovuobjeveny postranní sínky, které byly uzavřeny dřívějšími pracemi v jeskyni.

E s t a v e l a H á d e c k á. Její funkce estavely byla odhalena začátkem roku 1958, při systematickém průzkumu Říček. Pro vyřešení původu vod v Estavele byla zde hloubena sonda 4m dlouhá, 1.5m vysoká, kterou je však nutno dřevnit. Pracoviště je značně vlhké, protože leží víc jako 1m pod úrovní Hádeckého potoka. Celkem odpracováno 180 hod.

V ý t o k Ř í č k y I dává při použití trhavin možnost proniknutí do vodních jeskyní pod Lysou horou. Za 5 pracovních exkursí bylo sníženo řečiště pod výtokem a pomocí astralitu prolámana 2 m dlouhá chodbička proti vodě.

V jeskyni P e k á r n a bylo koncem roku 1958 překročeno k mechanickému otevírání ssutového kužele na konci jeskyně. Ze začátku byly velké balvany, které bylo nutno rozstřílet, pak se objevila drobná ssut, která se odváží na kolečkách před jeskyní. Skalní strop se na konci štoly zvedl, takže štola přechází úplně do ssuti. Zatím byly do Pekárny podniknuty 4 pracovní exkurse.

Mimo uvedená pracoviště bylo provedeno v jižní části Mor. Krasu ještě několik drobnějších prací. Zaměření polohy výtoků z Lysé hory, jeskyně Netopýrky a Ochozské, provedena výšková měření a j. V Hádeckém údolí byly umístěny

orientační tabule pro turisty, upozorňující na krasové jevy. Byl proveden barvicí experiment v úseku Netopýrka - výtok Řičky a barvení vod v Hádeckém ponoru. Z propagační činnosti možnost uvést krasovcu výstavku v Ochozi a dvě přednášky o jeskyni Ochozské.

Do jeskyně na S t r á n s k é s k á l e bylo podniknuto několik exkursí a pořízeny fotografie.

V J i h o m o r a v s k é m K r a s e proveden průzkum jeskyní na Tabulové hoře u Klentnice a v jeskyni N a T u r o l d u, která byla otevřena pro veřejnost. Dále byla prozkoumána puklina v lomu pod Pernou. Sestoupeno do hloubky asi 20 m.

Byl proveden průzkum K v ě t n í c k é p r o p a s t i. Její hloubka obnáší 77,5 m. Propast, která je vlastně jen mohutnou trhlinou vyplněnou ssutí, má několik horizontů. Mimo hloubková měření byla provedena měření teploty a vlhkosti vzduchu, fotodokumentace a zmapování propasti. Byly provedeny tři exkurse.

Byla provedena exkurse do J i h o s l o v e n s k é h o K r a s u v délce 22 dnů. Byly prováděny práce pro bratislavského Turisty na J a s o v s k é p l a n i n ě, který tuto navrhl pro komplexní výzkum. Byl pořízen soupis jeskyní v údolí Teplé a Bodvy, jejich popis, hydrografický průzkum celé oblasti s barvicím experimentem, zaměření J a s o v s k é jeskyně s K a m e n n o u p i v n í c í pro plánované propojení obou jeskyní pro výhodnější zpřístupnění. Několik jeskyní bylo zmapováno.

Orientačně byly navštíveny další jeskyně Moravského Krasu; Stará Rasovna, Nová Rasovna, Sloupsko-šošůvské bludiště, Balcarka a jiné. Na Slovensku pak Gombasek, Dömänová a Belanská jeskyně.

Výbor Speologického klubu.